

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIM

HET 4e CONGRES VAN DE STUDENTENVAKBEWEGING (SVB)

S a m e n v a t t i n g

Het op 18, 19 en 20 november 1965 in Utrecht gehouden 4e congres van de Studentenvakbeweging (SVB), besloot een actie te gaan voeren voor democratisering van de faculteitsverenigingen. Het is daarbij kennelijk de bedoeling om het bestuursbeleid van deze verenigingen om te buigen in de richting, die de SVB-leiding voor ogen staat. Door het genoemde initiatief hoopt men het revolutionair élan, dat de SVB in het begin van haar bestaan kenmerkte en dat zij dreigt te verliezen, te herwinnen.

Het congres werd bijgewoond door een officiële Russische delegatie.

Aan het slot werd een nieuw hoofdbestuur gekozen, bestaande uit 9 personen. Een van hen, Amir Koning, komt uit een communistisch milieu.

GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIMHET 4e CONGRES VAN DE STUDENTENVAKBEWEGING (SVB)

Op 18, 19 en 20 november 1965 werd in Utrecht het 4e congres van de Studentenvakbeweging (SVB) georganiseerd, dat werd bijgewoond door 69 afgevaardigden uit de SVB-afdelingen in Amsterdam, Delft, Eindhoven, Groningen, Kampen, Leiden, Utrecht, Tilburg en Wageningen. Het aantal afgevaardigden per afdeling wordt bepaald door het ledental. Aangezien de afdeling Amsterdam het grootste aantal leden telt (ca. 60% van het landelijk totaal), kwam meer dan de helft van de afgevaardigden (39) uit de hoofdstad.

Het congres werd ook bijgewoond door een aantal gasten uit binnen- en buitenland. Onder hen bevond zich een officiële delegatie van de Sowjet-Russische studentenunie.

Van haar oprichting in juni 1963 af, heeft de SVB zich ten doel gesteld de materiële en intellectuele onafhankelijkheid van de studenten te bevorderen en te verdedigen. Voorts wil zij de studenten ertoe brengen actief deel te nemen aan de ontwikkeling van de maatschappij en daarvoor verantwoordelijkheid dragen. Als eerste punt op haar program staat de democratisering van het hoger onderwijs en van de studentenvertegenwoordingen. Ook de integrale studiekostenvergoeding (ISV) neemt in haar plannen een belangrijke plaats in. Van meet af aan is de SVB als pressiegroep opgetreden en zij heeft dat met vrij veel succes gedaan. Wat de bereikte resultaten betreft kan o.m. worden gewezen op de verwezenlijking, zij het gedeeltelijk, van de democratisering van de Nederlandse Studentenraad (NSR) en van de plaatselijke grondraden.

Prioriteitenschema

De op het congres aan de orde gestelde vraagstukken waren in feite weinig spectaculair. Wat dat betreft was er - op het oprichtingscongres na - vrijwel geen verschil met de voorafgaande congressen.

Het eerste en belangrijkste punt waaraan de organisatie in het komende jaar aandacht wil besteden, is de democratisering van de faculteitsverenigingen en de studieraden. Andere kwesties - in volgorde van belangrijkheid - zijn: de popularisering en invoering van het systeem van de integrale studiekostenvergoeding (ISV); de verkiezingsactie voor de in februari 1966 te houden grondraadsverkiezingen

GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIM

- 3 -

(propaganda op basis van beide eerstgenoemde punten); verbetering van de medische voorzieningen en van de positie van de gehuwde student; een ledenwerfactie en tenslotte voorbereidingen voor een grootscheepse landelijke huisvestingsactie, gepland voor september 1966.

Faculteitsverenigingen

Als onderdeel van de democratisering van het hoger onderwijs, moeten de afdelingen van de SVB de democratisering van de faculteitsverenigingen en het opzetten en zonodig verbeteren van het systeem van studieraden als hun belangrijkste taken zien.

In een toelichting op dit punt schrijft Jan Blok, redacteur van het links-socialistische (trotskistisch georiënteerde) blad "Links" en tot aan het congres 2e vice-voorzitter van de SVB, in het nummer van 4 december j.l., dat voor de SVB hier de kans ligt vat te krijgen op de grote massa van de studenten. Volgens Blok zijn bijna alle studenten lid van hun faculteitsverenigingen. De taak van dergelijke verenigingen is de studie in al zijn facetten te verbeteren. Vrijwel iedere student is, aldus Blok, geïnteresseerd in de vorm en de inhoud van zijn studie. De studie, aldus de schrijver, is een grotere gemene deler van alle studerende dan bijvoorbeeld de sociale omstandigheden, die voor de verschillende milieus waaruit de studenten afkomstig zijn, totaal anders kunnen liggen.

Wat de SVB nu concreet beoogt, blijkt uit een uiteenzetting in het maandblad van de afdeling Amsterdam ("SVB-Amsterdam") van december 1965. Volgens dat artikel heeft de Studentenvakbeweging in het recente verleden geprobeerd om de studenten van bovenaf, d.w.z. via de besturen van de faculteitsverenigingen, reëel te betrekken bij de onderwijsproblematiek. Door gebrek aan medewerking en activiteit van die besturen is dit onmogelijk gebleken. Vandaar het voorstel, aldus deze publicatie, de zaak van onderaf aan te pakken, d.w.z. alle studenten bewust te maken van de "slechte gang van zaken die er op onderwijsgebied vaak zou bestaan". De SVB-leden worden in dit verband opgeroepen de vergaderingen van de faculteitsverenigingen bij te wonen, ook al zijn zij er geen lid van. Bovendien moet in elke afdeling een speciale functionaris (secretaris-onderwijs) worden aangesteld, die als taak zal krijgen faculteitsgroepen op te richten en de activiteiten

GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIM

- 4 -

daarvan te stimuleren, coördineren en controleren. Vanzelfsprekend, aldus de SVB, behoeven deze groepen niet uitsluitend uit SVB'ers te bestaan. Ook anderen kunnen er deel van uit maken, mits zij zich volledig willen inzetten voor verbetering van de bestaande situatie.

Voorts wil de SVB de faculteitsverenigingen helpen bij het oprichten van studieraden, die worden omschreven als officiële overlegorganen waarin zowel studenten als stafleden en hoogleraren zitting hebben. De studenten-leden van deze raden zouden door alle studenten van een faculteit gekozen moeten worden en aan hen verantwoording schuldig moeten zijn.

Gelet op de bovenstaande uiteenzetting, is het kennelijk de bedoeling van de SVB om (van onderaf) het bestuursbeleid van faculteitsverenigingen en studieraden om te buigen, om aldus de inzichten, die de Studentenvakbeweging over dit vraagstuk heeft, door te voeren.

Naar het zich laat aanzien heeft de SVB deze actie niet alleen op touw gezet om haar in 1963 opgestelde program ten uitvoer te brengen. De hierboven geciteerde opmerking van Blok in "Links", dat hier de kans ligt om vat te krijgen op de massa der studenten, waarmee hij toegeeft dat de SVB daar nu nog niet aan toe is, doet ook andere redenen vermoeden.

Sommige tegenstanders van de SVB veronderstellen - waarschijnlijk niet ten onrechte - dat deze syndicalistische studentenorganisatie bezig is haar revolutionaire élan te verliezen. In het "Links"-artikel geeft Blok op die bewering geen rechtstreeks antwoord. Hij geeft wel toe, dat er problemen zijn. Hij schrijft o.m., dat de omstandigheden waaronder de SVB thans tot actie moet komen, aanzienlijk moeilijker zijn dan in 1963. Toen immers was de zogenaamde regentestructuur van de NSR een geweldige stimulans voor veel studenten om actief werkzaam te zijn voor de SVB. De NSR, die qua vorm gedemocratiseerd is, aldus Blok, behartigt bepaalde studentenbelangen thans beter en in elk geval tactischer. Daardoor zijn er voor de SVB veel minder aanknopingspunten om tegen dat beleid in actie te komen.

Er kan ook nog een andere reden zijn, die de SVB-topfiguren er toe gebracht heeft om deze actie te gaan voeren. In gematigde SVB-kringen wint n.l. de gedachte veld, dat de organisatie op de verkeerde weg is, indien zij zich - zoals de laatste maanden is gebeurd - met

GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIM

- 5 -

politieke zaken bemoeit (Vietnam). Deze groep die, naar het zich laat aanzien, vrij klein van omvang, doch niet te verwaarlozen is, wil dat de SVB uitsluitend opkomt voor studentenaangelegenheden.

Het is niet onmogelijk, dat leidende functionarissen met de actie inzake de faculteitsverenigingen zowel proberen om de SVB haar revolutionaire élan terug te geven, als om de "oppositie" aan haar zijde te krijgen. Er is in elk geval een tendens te bespeuren om het beleid inzake politieke kwesties wat af te zwakken.

Vietnam

Dat laatste blijkt o.m. uit het gebeurde op het congres rond een motie inzake het Amerikaanse optreden in Vietnam.

Zoals bekend, is de Amsterdamse afdeling van de SVB van het begin af vertegenwoordigd in het Jongerencomité voor Vrede en Zelfbeschikking in Vietnam. Op het congres nu werden pogingen aangewend de SVB in zijn geheel in de activiteiten van dit comité te betrekken. In een daartoe ingediende motie moest de Studentenvakbeweging zich uitspreken voor stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam, terugtrekking van alle buitenlandse troepen, erkenning van het Bevrijdingsfront als onderhandelingspartner en erkenning van het zelfbeschikkingsrecht van het Zuid-Vietnamese volk. Voorts werd van haar gevraagd, zich uit te spreken voor ondersteuning van het jongerencomité, dat deze vier punten als grondslag voor zijn activiteiten hanteert.

Op het congres bleek een deel van de aanwezigen evenwel tegen deze motie te zijn. Volgens hen zou een dergelijke manier van doen kwaad bloed kunnen zetten bij veel studenten, die voor het overige de SVB een goed hart toedragen. Op die manier zou de organisatie wellicht stemmen verliezen (bij de grondraadsverkiezingen van begin 1966) en zou bovendien de kans groot zijn, dat de behartiging van de eigenlijke studentenbelangen in de verdrukking zou komen.

Toen het congres door dit meningsverschil in een impasse dreigde te komen, stelde een der aanwezigen voor de motie af te zwakken en te volstaan met te verklaren, dat de SVB de genoemde punten onderschreef en haar sympathie betuigde met het Jongerencomité Vietnam. Deze motie werd daarna aangenomen met 37 stemmen voor, 7 tegen en 8 onthoudingen.

GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIM

- 6 -

Opmerkelijk was, dat degene die met de meer gematigde versie op de proppen kwam, de politiek toch niet-gematigde Ton Regtien was. Deze mede-oprichter van de SVB speelde een rol bij het tot standkomen van het Jongerencomité Vietnam, is sinds kort internationaal secretaris van "Politeia", beschikt over goede relaties zowel met communisten als trotskisten (hij is o.a. redacteur van "Links") en verleende in 1965 meermalen medewerking aan communistische activiteiten. Niet onmogelijk is dat hij "zijn" organisatie geen afbreuk wilde doen door het vasthouden aan een scherpere politieke motie. Het is evenwel ook mogelijk dat het afzwakken van de motie slechts een tactische manoeuvre van Regtien was, waardoor hij zowel de essentie van de oorspronkelijke politieke stellingname wist te behouden als de oppositie wist te apaisereren.

Buitenlandse gasten

Op uitnodiging van het hoofdbestuur, werd het congres bijgewoond door de Russen Nikolai Setunsky en Slawa Shostakovsky. Beiden zijn lid van de Studentenraad van de Sowjet-Unie. Kort na de opening van het congres hield Setunsky een cliché-toespraak over het nuttig en aangenaam contact met de SVB. Daarna bood hij de organisatie een - naar men zegt wanstaltig - beeldje aan, dat een raket ("niet voor nucleaire doeleinden") met een der grondleggers van de Russische rakettechniek voorstelt.

Aangezien de visa van de Russen langer geldig waren dan het congres duurde, maakten zij van de gelegenheid gebruik om in de hun resterende tijd bezoeken te brengen aan Nederlandse universiteits- en hogeschool-steden. Bekend werd, dat zij in contact zijn geweest met het NSR-bestuur in Leiden, met de Utrechtse Studenten Faculiteiten Raad (USFR) en de afdeling Utrecht van "Politeia". Voorts met de Algemene Studenten Vereniging Amsterdam (ASVA) en met de Politeia-afdeling aldaar, bij welke gelegenheid zij aan de studenten overjarige ruimtespeldjes uitreikten. Ook bezochten zij de Nederlandse Christen-Studenten Vereniging in Zeist (NCSV), de Technische Hogeschool in Eindhoven en de Theologische Hogeschool in Kampen. Verder zouden zij een bezoek hebben gebracht aan prof. Minnaert in Utrecht.

In Kampen werden zij door de zendingscommissie van Het Kamper

GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 7 blz.

GEHEIM

- 7 -

Studentencorps "FQI" uitgenodigd om op 23 november j.l. een lezing te houden over het thema "Communisme en Christendom". Zowel tijdens de lezing, als bij de beantwoording van de gestelde vragen, kwam niets nieuws naar voren. Uiteraard redeneerden beide Russen geheel vanuit het communistische standpunt, hetgeen op de toehoorders (voornamelijk theologische hoogleraren en studenten, ca. 60 in getal), weinig indruk maakte. De Russische studentenleiders ontweken dikwijls de kernpunten van de gestelde vragen. Hun idealisering van de toestanden in de Sowjet-Unie in het verleden en het heden, wekte soms de lachlust van het gehoor op. Daardoor leken zij het tegendeel te bereiken van wat zij beoogden.

Hoofdbestuur

Aan het slot van het congres werd een nieuw hoofdbestuur gekozen, bestaande uit 9 personen. Zes van hen speelden tot nu toe in de SVB op plaatselijk niveau een min of meer belangrijke rol. Een van hen, de secretaris-extern Amir Koning, die studeert aan de Technische Hogeschool in Delft, komt uit communistisch milieu. Vermoedelijk zal hij zich in deze functie - die het afgelopen jaar bekleed werd door de hierboven genoemde Jan Blok - o.m. gaan bezighouden met de contacten-buitenland van de SVB.

Van het begin af hebben politiek linkse figuren kans gezien die plaats aan een voor hen aanvaardbare kandidaat toegewezen te krijgen. De voorganger van Jan Blok was n.l. Ton Regtien, terwijl de communist André de Leeuw de eerste was die het contact met het buitenland moest verzorgen.

3 januari 1966

GEHEIM